සිංහල

අපේ සාම්ප්‍රදායික යෙදුම්

Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

අපේ සාම්ප්‍රදායික යෙදුම්

බස රසවත් කිරීමටත් ප්‍රාණවත් කිරීමටත් සිංහලයේ විවිධාකාර වූ යෙදුම් භාවිතයට ගනී.ඒ නිසා ම කියවීමේ රුචිය ද ඇති වේ.එවැනි යෙදුම් පහත සඳහන් පරිදි වර්ග කළ හැකිය.

1. යුගල පද
2. ඉඟිවැකි (රුඪි)
3. ආප්තෝපදේශ
4. ප්‍රස්ථාව පිරුළු

යුගල පද

- අර්ථය වැඩි කිරීමට හා රසවත් කිරීමට තනි පදයක් වෙනුවට පද දෙකක් (යුගල පදයක්) යොදා ගැනීම සිදු කෙරේ.

- උදා:- පියාගේ <u>අත මිට</u> සරු වූ නිසා නව නිවසේ වැඩ කටයුතු ඉක්මණින් නිම විය.

- එවැනි යුගල පද පහත සඳහන් පරිදි වර්ග කළ හැකිය.

යුගල පද

සමානාර්ථය හඟවන යුගල පද	සමීපාර්ථය හඟවන යුගල පද	විරුද්ධාර්ථය හඟවන යුගල පද	එක් පදයක පමණක් අර්ථය ඇති යුගල පද	පද දෙකෙහි ම අර්ථය නැති යුගල පද	කෘදන්ත පද ඇසුරින් තැනුණු යුගල පද
වැර වෑයම්	කොට්ට මෙට්ට	අය වැය	මුදල් හදල්	අනම් මනම්	ඉවුම් පිහුම්
සැප සනීප	හැළි වළං	ගොඩ මඩ	ගණන් හිලව්	වං හුං	කියුම් කෙරුම්
සරු සාර	නීති රීති	අග මුල	ළමයි බමයි	ඕප දූප	ඉඳුම් හිටුම්
අවි ආයුධ	ඇට කටු	සිරිත් විරිත්	හිතා මතා	ලට්ට ලොට්ට	රැවුම් ගෙරවුම්
ශුද්ධ පවිත්‍ර	වත් පිළිවෙත්	හරි වැරදි	සද්ධ බද්ධ	හෝන්දු මාන්දු	නැටුම් ගැයුම්
ආධාර උපකාර	ළමා ළපටි	එදා මෙදා	ඉඩම් කඩම්	කුඩු කේඩු	ඇනුම් බැණුම්
දුක් දොම්නස්	සතා සීපාවා	අතන මෙතන			

ඉඟිවැකි (රූඪී)

- පවසන අදහස වෙනත් ආකාරයකින් ඉදිරිපත් කිරීම මින් අදහස් වේ. ගැමියන්ගේ කථින ව්‍යවහාරයේ දී ඉඟි වැකි බහුල ලෙස ම භාවිත වේ.

- උදා:- ඉහේ මලක් පිපුණා යන ඉඟි වැකියෙන් අධික සතුටට පත් වුණා යන අර්ථය හැඟවෙයි.

- “තම පතා විභාගය ඉහළින් සමත් වූ බව ඇසූ අම්මාගේ ඉහේ මලක් පිපුණි.”

- එවැනි ඉඟිවැකි කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

ඉඟිවැකි (රූඪී)

•අල්ලපනල්ලේ - අතරවාරයේ •සායම ගියා - ගෞරවය නැති වුණා •ගොළුබෙලි ගමනකින් - ඉතා සෙමෙන් ගමන •ලැල්ලට පාගල ගියා - අධික වේගයෙන් ගියා •ඉන්තේරුවෙන් ම - ස්ථිර ලෙසම •අන්දුන්කුන්දුන් වී - බියට පත් වුනා	•හරි හතරැස් විදියට - අංග සම්පූර්ණ ලෙස •හාංකවිසියක් දැන සිටියෙ නෑ - කිසි තොරතුරක් දැන සිටියෙ නෑ •අතමාරුවක් ඉල්ලා ගන්න - ණයට මුදලක් ඉල්ලා ගන්න •සොච්චමක් - ඉතා ස්වල්පයක්

ආප්තෝපදේශ

- පුරාණ කාලයේ ජීවත් වූ උගත් වැඩිහිටියන් ඔවුන්ගේ දැනුම හා අත්දැකීම් පාදක කර ගෙන සමාජයට දෙනු ලැබූ අවවාද අනුශාසනා, උපදේශ මුල් කර ගෙන ආත්තෝපදේශ ගොඩ නැගී ඇත.

- උදා:-
    - පනින්ට පෙර සිතා බලනු.
    - පෙරළෙන ගලේ පාසි නොබැඳේ.
    - කඩුවට වඩා පෑන බලවත්ය.
    - දිලිසෙන සියල්ල රත්රන් නොවේ.
    - පැමිණි දුක් පැණි රසයි.
    - හිත ඇත්නම් පත කුඩාද?

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- ඈත අතීතයේ සිට ම යම් සිද්ධියක් හෝ අවස්ථාවක් අරබයා ගොඩ නැගී ඇති කියමන් ප්‍රස්ථාව පිරුළු වශයෙන් ගැනේ.
- මේවා භාෂිත මෙන්ම ලෙඛන ව්‍යවහාරයේදීත් යොදා ගැනෙන්නේ පවසන අදහස රසවත් හා අර්ථවත් කිරීමටය.
- එම ප්‍රස්ථාව පිරුළු ද පහත සඳහන් පරිදි වර්ග කළ හැකි ය.
  - ඥාතීත්වය හැඟවෙන ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - එදිනෙදා ජීවිතය සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - ආහාර පාන හා සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - උපහාසය ජනනය කරන ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - උපදේශාත්මක ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - රාජ්‍යත්වය හා සම්බන්ධ කථා ඇසුරෙන් තැනුණු ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - ජන කථා සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - අනුප්‍රාස රසය දැනෙන ප්‍රස්ථාව පිරුළු

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- **ඥාතීත්වය හැඟවෙන ප්‍රස්ථාව පිරුළු**
  - හොරාගේ අම්මගෙන් පේන අහනව වගේ - තොරතුරු වසන් කරන අයෙකුගෙන් එම තොරතුරු විමසීම.
  - උණහපුලුවාට උගේ දරුවා මැණිකක් ලු - තමාගේ දෙය කොතරම් නොවටිනා වුවත් තමාට වටිනා බව.
  - එපා වාහෙට හොදි බෙදන්නා වගේ - අකමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම.
  - නැන්දම්මාගෙ ආදරේ වගේ - දිනෙන් දින හීන වන ආදරය.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- එදිනෙදා ජීවිතය සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - අපි කන හැටි ලිපා දනී - අග හිඟකම් වැඩි බව.
  - අටුව කඩා පුටුව හැදුව වගේ - වැඩි අගය ඇති දෙය විනාශ කර අඩු අගයක් ඇති දෙයට තැන දීම.
  - අනුන්ගෙ පානින් එළිය බලන්නා වගේ - අනුන්ගෙන් යැපීමට කටයුතු කිරීම.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- ආහාර පාන හා සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - කොහොඹ ගහට කරිවිල වැල ගියා වගේ - දුදනන් දෙදෙනෙකු එකතු වුනා .
  - පැණි වරකා ගහට හෙණ ගැහුව වගේ - උතුම් අයටත් කරදර පැමිණෙයි.
  - කිරි කළයට ගොම බින්දුවක් වැටුණ වගේ - ලොකු යහපතක් සුලු වරදකින් නැති වී යාම.
  - අතු කඩා මොර කන්නා සේ - ආදායම් මාර්ග සම්පූර්ණයෙන් ම වසා ගැනීම.
  - අතිරසත් තිත්ත වෙනවාලු - ප්‍රමාණය ඉක්මවීමෙන් දුර්විපාක ලැබේ.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- උපහාසය ජනනය කරන ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - නාකි විසේ ගෙටත් උසේ කිච්වලු - වයසට නොගැළපෙන දේ කිරීම.
  - ඇටි කෙහෙල් කාපු උගුඩුව වගේ - වැරදි කරමින් කළ වැරදි ගැන පසු තැවීම.
  - උපාසක බළල්ලු මීයන් දෙන්න දෙන්න අල්ලනව වගේ - යහපත් අය මෙන් පෙනී සිට වැරදි වැඩවල යෙදීම.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- උපදේශාත්මක ප්‍රස්ථාව පිරුළු

  - දුවන මුවන් දැක නොදමන් නෙළු පලා - වටින දේ ලබා ගැනීමට අත ඇති දේ අත්හල යුතු නැත.

  - ඇවිද්ද පය දහස් වටී - දේශාටනය ඉතා වැදගත්ය.

  - ගිය නුවණ ඇතුන් ලවාවත් ඇද්දවිය නොහැක - කළ මෝඩකම්වලට පිළියම් නැත.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- රාජ්‍යත්වය හා සම්බන්ධ කථා ඇසුරෙන් තැනුණු ප්‍රස්ථාව පිරුළු

  - ඉඟුරු දීල මිරිස් ගත්ත වගේ - යම් අපහසුවකින් මිදීමට තවත් අපහසු දෙයක් ළං කර ගත යුතු නැත.

  - පරංගියා කෝට්ටේ ගියා වගේ - පහසුවෙන් කළ හැකි දේ අපහසුවෙන් කළ යුතු නැත.

  - කැකිල්ලෙ රජ්ජුරුවන්ගෙ නඩු තීන්දුව වගේ - සාධාරණ විනිශ්චයක් නැත.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- ජන කථා සම්බන්ධ ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - අබරා සිල් ගත්ත වගේ - නුපුරුදු දේ කරන්නට ගොස් කරදරයේ වැටීම.
  - පුහුල් හොරා කරෙන් දැනේ - වැරදිකරුවා ස්වරූපයෙන්, හැසිරීමෙන් හඳුනාගත හැකිය.
  - ගම්පොළයයි රයිගමයයි වගේ - කපටියන් දෙදෙනෙකු එකතු වීම.

ප්‍රස්ථාව පිරුළු

- අනුප්‍රාස රසය දැනෙන ප්‍රස්ථාව පිරුළු
  - බල්ලන්ට ලෙලි පොල් දුන්න වගේ - නිෂ්ඵල යමක් කිරීම
  - අලි බලලයි බලි බලලයි ඇති වෙන්නෙ නැහැ - ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි තරමට එහි දැක්මේ රුචියද වැඩියි.
  - උඩින් හකුරු යටින් කතුරු - මිතුරු කමින් සිට සතුරුකම් කිරීම.